

JELGERSMA acht den invloed der kleine hersenen vooral zeer groot op de spraakbewegingen en grondt deze hypothese op het eigenaardige feit, dat onder 30 gevallen van cerebellaire atrophie, in de literatuur, slechts ééns dysarthrie, d. i. de eigenaardige spraakstoornis, die op gebrekkige coördinatie berust, ontbrak. In denzelfden zin getuigen aandoeningen van het groote cerebro-cerebellaire systeem, waarbij dysarthrie voorkomt, zoo zij dubbelzijdig, gemist wordt, zoo zij eenzijdig zijn. Ook de pathologisch-anatomische vondsten bij pseudo-bulbaire paralyzen laten zich met deze opvatting in verband brengen. De lezer vindt deze klinische quaestie uitvoeriger en door JELGERSMA zelf uiteengezet in een voordracht in het „Genootschap voor Natuur-Genees-, en Heelkunde” te Amsterdam, opgenomen in dit *Tijdschrift* n°. 6 j.l. Nog opzettelijk zij vermeld, dat tal van opmerkingen, bijzonderheden betreffende, in de algemeene uiteenzetting ingeweven zijn, waardoor deze brochure ook voor hen, die geen vreemdelingen zijn in de leer van het cerebellum, een belangwekkende lectuur wordt.

ZWAARDEMAKER.

— — — — —

INGEZONDEN.

SANATORIA VOOR ONVERMOGENDEN.

In dit *Tijdschrift* van 6 Februari j.l. blz. 295, zegt de heer HAENTJENS, besprekende de voeding in het a. s. volks-sanatorium HAENTJENS-MIDDELBURG. „De verschillende portie’s zijn ruimer berekend dan die, welke te Hellendoorn of te Laren worden verstrekt”. Op dezelfde bladzijde wordt nog eens gezegd: „De voeding zal iets minder goed zijn dan die van Oranje Nassau’s Oord, maar ruimer dan die te Hellendoorn en Laren wordt verstrekt”.

Daar de heer HAENTJENS zoo vriendelijk is zijn huishoudelijk begrootingsontwerp mede te deelen, wil ik het begrootings-ontwerp HAENTJENS-MIDDELBURG met het begrootings-ontwerp sanatorium „Hoog Laren” vergelijken, om te kunnen zien in hoeverre de bewering van den heer HAENTJENS juist is, dat de voeding in het a. s. volks-sanatorium HAENTJENS-MIDDELBURG ruimer zal zijn, dan die in „Hoog Laren”.

Voor de eenvoudigheid zal ik het begrootingsontwerp Hoog Laren, dat gemaakt is voor 40 patiënten + 10 personeel, dus van 50 personen, ook berekenen voor 70 personen, zooals de heer HAENTJENS heeft gedaan.

Begrootings-ontwerp „HAENTJENS-MIDDELBURG” voeding:

Vleesch.	250 gram per pers. per dag	× 70 × 365	à f 1.10 per kilo	f 7026.—
Boter....	100 " " " " " " " " " "		1.20 " " "	3066.—
Brood...	400 " " " " " " " " "		0.10 " " "	1022.—
Eieren.....	20 per dag, alleen voor zieken		0.05.....	365.—
Melk (ondermelk, karnemelk)	1 L. p. pers. p. d.		0.03.....	767.—
Vet of reuzel.....	70 gram per pers. per dag			1609.—
Kruideniersw. (erwten, rijst enz. waarbij betrekk. veel luxe zaken)				1800.—
Groenten en aardappelen.....				730.—

appelen. Maar bij de berekening van de voedingswaarden in caloriën vergeet men te dikwijls dat twee voedsel-schemata, uit *verschillende voedingsstoffen* bestaande en een ongeveer gelijk aantal caloriën opleverend, nog *niet gelijkwaardig* 1) zijn voor den gezonden mensch, en voor den zieke in het geheel niet; men vergeet nl. dat de opname in het darmkanaal van verschillende stoffen zeer verschillend is; zóó wordt van *melk* een veel grooter hoeveelheid *onverteerd* in de faeces gevonden (M. RUBNER) 2) dan van *vleesch en vet*, welk laatste bijna geheel in den darm wordt opgenomen, vooral als het in den vorm van *boter* wordt gegeven ((M. RUBNER, in EULENBURG's *Enc.* VII, p. 289); aldus wordt van de 1500 gram volle melk (ontwerp-T.) eerst 1307 gram water en 10.65 gram asch geheel onnoodig ingenomen, en voorts van de overige (180 gram) droge substantië bovendien nog 7 à 12 pCt. 3) onverteerd in de faeces gevonden! Stikstof in melk gaat voor 11,2 pCt. 4) verloren, die in vleesch voor slechts 27 pCt.

Ons ontwerp met minder volle melk en meer vleesch (goed verteerbaar) en veel meer vet (vooral boter geheel verteerbaar) is dus financiëel voordeliger, en van het voedsel wordt meer nut getrokken.

Voorts bedenke men dat *gezonde ingewanden alles verdragen* 5), maar dat zieken (speciaal longzieken met hun gestoorde maag-darmfunctie) schade zullen ondervinden door het gebruik van te veel melk, daarentegen baat vinden bij veel vleesch, veel vet (boter) en last not least bij *karnemelk*-gebruik. Ook onze ervaring van 4 jaar stemt zeer zeker hiermede overeen.

Van de buiten beschouwing gebleven kruidenierswaren kiezen wij voornamelijk boonen en erwten, die bijna een maag-specificum vormen.

Den heer PIJNAPPEL noodig ik uit het loffelijk voorbeeld van collega TERPSTRA te volgen: alléén het lijstje, dat het te Hellendoorn officieel verstrekte voedsel aangeeft, stelt ieder in staat de voedingsontwerpen te vergelijken. Ik wensch niet de bronnen te noemen, waaruit ik mijn gegevens omtrent de voeding te Hellendoorn putte.

HAENTJENS.

Putten (Veluwe) 24 Febr. 1904.

HOMOEOPATHIE EN CATARACT.

Het referaat waarnaar de heer A. DE GROOT verwijst in zijn ingezonden stuk in het voorlaatste nummer bevat niet, wat gezegd werd daar te staan; het luidt woordelijk als volgt: „Mr. SHAW also bases himself on a series of cases, 125 in number of the disease (d. i. de cataract), in its incipient stage and simple (i. e. primary) form. His results are nearly if not quite as good (d. i. als van A. B. NORTON, over wiens onderzoek eerst wordt gesproken), *but drugtreatment does not seem to have played a prominent part in his hands* 6).

1) Vergelijk: PENZOLDT, IV, 236.

2) *Zeitschrift f. Biologie* Bd. 115.

3) PENZOLDT, Bd. IV, p. 232.

4) PRAUSNITZ, p. 382.

5) EULENBURG, VII, p. 292.

6) De cursiveering is van mij.